

Звіт про роботу Українського центру з фізичної культури і спорту інвалідів «Інваспорт» за 2016 рік

Згідно зі статтею 17 Закону України «Про фізичну культуру і спорт» Міністерством молоді та спорту України в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України, створено спеціалізований державний заклад - Український центр з фізичної культури і спорту інвалідів «Інваспорт» (далі - Укрцентр «Інваспорт»), який забезпечує належні умови для реалізації державної політики у сфері фізичної культури і спорту інвалідів, здійснює заходи з організації фізкультурно-оздоровчої та спортивної діяльності інвалідів, у тому числі щодо спорту вищих досягнень, фізкультурно-спортивної реабілітації тощо.

Постановою Кабінету Міністрів України від 20 липня 2011 року № 766 «Деякі питання центрів з фізичної культури і спорту інвалідів «Інваспорт» було затверджено Положення про Укрцентр «Інваспорт» та Типове положення про регіональний та місцевий центри з фізичної культури і спорту інвалідів «Інваспорт». Зазначеним нормативно-правовим актом, з метою розвитку фізичної культури і спорту інвалідів та їх фізкультурно-спортивної реабілітації, було передбачено реалізацію заходів щодо вдосконалення функціонування системи закладів фізичної культури і спорту інвалідів «Інваспорт», визначено механізм їх взаємодії з місцевими органами влади, а також визначено завдання щодо створення на місцях нових міських центрів з фізичної культури і спорту інвалідів «Інваспорт» з урахуванням потреб та можливостей регіону.

В Україні створено та функціонує система закладів фізичної культури і спорту інвалідів «Інваспорт».

За умов сьогодення до системи закладів фізичної культури і спорту інвалідів «Інваспорт» входять: 25 регіональних центрів з фізичної культури і спорту інвалідів «Інваспорт», 3 міських центра з фізичної культури і спорту інвалідів «Інваспорт», 2 районних центра з фізичної культури і спорту інвалідів «Інваспорт», 112 клубів з фізкультурно-оздоровчої та спортивної спрямованості для людей з інвалідністю, 23 дитячо-юнацькі спортивні школи для інвалідів, 3 спеціалізовані дитячо-юнацькі школи для інвалідів паралімпійського та дефлімпійського резерву. Разом з цим відкрито 4 відділення з видів спорту для інвалідів при дитячо-юнацьких спортивних школах, в яких діти з інвалідністю мають змогу займатись фізичною культурою і спортом разом зі здоровими однолітками.

З метою сприяння розвитку фізичної культури і спорту серед осіб з інвалідністю, їх всебічної реабілітації в суспільстві та формуванні здорового способу життя в Україні створено та функціонують 4 Всеукраїнські федерації інвалідів з нозологій, а саме: Українська федерація спорту інвалідів з ураженнями опорно-рухового апарату, Спортивна федерація незрячих України, Спортивна федерація глухих України та Українська спортивна федерація інвалідів з вадами розумового і фізичного розвитку.

Різними формами фізкультурно-реабілітаційної та спортивної роботи в Україні охоплено близько 40 тисяч осіб з інвалідністю з вадами слуху, зору, ураженнями опорно-рухового апарату, вадами розумового і фізичного розвитку, серед яких культивуються і розвиваються 40 видів спорту, у тому числі серед інвалідів з вадами слуху – 27, вадами зору – 14, ураженнями опорно-рухового апарату – 28, вадами розумового і фізичного розвитку – 3.

В Україні у дитячо-юнацьких спортивних школах для інвалідів та у відділеннях з видів спорту для інвалідів при дитячо-юнацьких спортивних школах фізкультурно-спортивною роботою охоплено більше 5 тис. дітей-інвалідів, з яких: з вадами слуху більше 2 тис. осіб; з вадами зору більше 600 осіб; з ураженнями опорно-рухового апарату майже 2 тис. осіб та вадами розумового і фізичного розвитку більше 700 осіб.

Фізкультурно-спортивну та реабілітаційну роботу в дитячо-юнацьких спортивних школах для інвалідів усіх типів здійснюють 449 тренерів-викладачів, з яких 187 штатних.

За умов децентралізації в Україні основним завданням є збереження мережі дитячо-юнацьких спортивних шкіл для інвалідів та кількості їх вихованців.

Відповідно до постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про дитячо-юнацьку спортивну школу» від 05.11.2008 № 993, на даний час не всі ДЮСШі мають статус юридичної особи, і належать до сфери структури регіональних центрів з фізичної культури і спорту інвалідів, а саме: Вінницька, Запорізька, Київська, Одеська, Чернівецька.

Єдиним регіоном, в якому, протягом багатьох років не було створено дитячо-юнацької спортивної школи для інвалідів залишилася Сумська область. Проте слід зазначити, що на виконання Програми розвитку фізичної культури і спорту в Сумській області на 2012-2016 роки, рішенням сесії Сумської обласної ради від 07.10.2016 року було вирішено утворити з 01 січня 2017 року комунальний заклад Сумської обласної ради «Сумська обласна дитячо-юнацька спортивна школа інвалідів «Інваспорт».

Вже двадцять три роки поспіль Укрцентр «Інваспорт» спільно з Національним комітетом спорту інвалідів України, Міністерством молоді та спорту України та Міністерством соціальної політики України проводить Всеукраїнську спартакіаду серед дітей-інвалідів «Повір у себе».

Змагання Спартакіади відбуваються у 4 етапи. На першому етапі проходять масові змагання у навчальних закладах для дітей-інвалідів та громадських організаціях населених пунктів. На другому етапі - обласні Спартакіади серед дітей-інвалідів, учнів спортивних, спеціалізованих спортивних шкіл, навчальних закладів, спецшкіл-інтернатів для дітей-інвалідів, громадських організацій інвалідів фізкультурно-спортивної спрямованості. На третьому етапі - Всеукраїнські відбіркові змагання. Завершуються змагання Спартакіади четвертим етапом – фінальними змаганнями, які у 2016 році проводились в Українському дитячому центрі «Молода гвардія» (м. Одеса), спортивних об'єктах м. Миколаєва та оздоровчому комплексі «Вінниця» (Миколаївська обл.).

У 2016 році у фінальних змаганнях Всеукраїнської Спартакіади «Повір у себе» взяло участь 862 дитини з інвалідністю із 13 видів спорту, з яких: з вадами слуху - 489 дітей, з вадами зору – 89 дитина, з ураженнями опорно-рухового апарату – 217 дітей, з вадами розумового і фізичного розвитку – 67 дітей. До змагань Спартакіади було залучено до 10 тисяч дітей з інвалідністю.

Одним з пріоритетних напрямків роботи Національного комітету спорту інвалідів України, Міністерства молоді та спорту України і Укрцентру «Інваспорт» є забезпечення діяльності національних збірних команд України серед спортсменів-інвалідів, їх підготовка та участь у Всеукраїнських і міжнародних змаганнях, а також державна підтримка розвитку паралімпійського та дефлімпійського руху в Україні тощо.

Укрцентр «Інваспорт» забезпечує діяльність штатної збірної команди України з видів спорту інвалідів, кількість штатних одиниць станом на 01.01.2017 року склала 410 осіб (315 штатних одиниць спортсменів-інструкторів та 95 штатних одиниць тренерів) та фактично складається із 529 спортсменів-інструкторів та 155 тренерів. Склад національної збірної команди України з видів спорту інвалідів включає національні збірні команди України з 22 видів спорту для спортсменів-інвалідів з вадами слуху; 13 видів спорту для спортсменів-інвалідів з вадами зору; 24 видів спорту для спортсменів-інвалідів з ураженнями опорно-рухового апарату; 3 видів спорту для спортсменів-інвалідів з вадами розумового і фізичного розвитку.

Загальна кількість спортсменів-інвалідів, які входять до складу національної збірної команди України з видів спорту інвалідів, у 2017 році становить 2123 осіб, 955 з них входять до основного складу; 596 - до складу кандидатів та 572 - до складу резерву.

Українські спортсмени з інвалідністю протягом двадцяти трьох років демонструють високі спортивні результати на літніх та зимових Паралімпійських і Дефлімпійських іграх та за умов сьогодення є одними з лідерів на світовій спортивній арені.

За підсумками участі у XV літніх Паралімпійських іграх 2016 року спортсмени з ураженнями опорно-рухового апарату, вадами зору та вадами розумового і фізичного розвитку здобули 117 медалей, з яких 41 золота, 37 срібних та 39 бронзових; посіли III місце за загальною кількістю здобутих нагород і встановили 109 рекордів (22 рекорди світу, 33 паралімпійські рекорди, 54 рекорди Європи). Результат виступу національної паралімпійської збірної команди України на XV літніх Паралімпійських іграх є найкращим результатом за всю історію літніх Паралімпійських ігор.

Протягом 2016 року було проведено 67 всеукраїнських змагань, 246 навчально-тренувальних зборів в Україні та 18 навчально-тренувальних зборів за кордоном. Спортсмени з інвалідністю взяли участь у 73 міжнародних змаганнях, з яких 13 чемпіонатів Європи, 16 чемпіонатів світу, 13 Кубків світу, 30 міжнародних змагань, 1 Всесвітня шахова олімпіада, на яких здобули 525 медалей (227 золотих, 153 срібних, 145 бронзових).

Більше 600 масових фізкультурно-оздоровчих та спортивних заходів було проведено у 2016 році регіональними центрами з фізичної культури і спорту інвалідів «Інваспорт», в яких взяло участь більше 18 тисяч осіб з інвалідністю. На організацію та проведення зазначених заходів із місцевих бюджетів було витрачено 1,9 млн. грн.

За 2016 рік українським спортсменам з інвалідністю та їх тренерам було присвоєно спортивні звання: «Заслужений тренер України» - 15 осіб; «Заслужений майстер спорту України» - 18 осіб; «Майстер спорту України міжнародного класу» - 60 осіб; «Майстер спорту України» - 67 осіб.

Продовжено роботу щодо розбудови та розвитку Західного реабілітаційно-спортивного центру (Західний центр) у Львівській області, який відповідає всім міжнародним стандартам, та у якому створено безперешкодне середовище для людей з інвалідністю.

Діяльність Західного центру пов'язана із здійсненням заходів з фізкультурно-спортивної реабілітації для інвалідів, що визнана одним із найефективніших заходів з адаптації людей з інвалідністю до життя у суспільстві, проведенням спортивних змагань та підготовки спортсменів-інвалідів до участі у міжнародних спортивних змаганнях найвищого рівня.

На базі Західного центру систематично проводяться заходи з фізкультурно-спортивної реабілітації, в яких беруть участь особи з інвалідністю з усіх регіонів України. Протягом 2016 року було продовжено роботу, розпочату з березня 2015 року, щодо проведення реабілітаційно-спортивних заходів для воїнів АТО, які отримали поранення та інвалідність внаслідок участі у бойових діях на сході України.

Всього на базі Західного центру у 2016 році було проведено: 11 реабілітаційно-спортивних зборів, в яких взяло участь 400 учасників, з яких -256 особи з інвалідністю; 41 табір фізкультурно-спортивної реабілітації, в яких взяло участь 810 учасників, з них 673 особи з інвалідністю.

Укрцентр «Інваспорт» постійно здійснює організаційно-практичні заходи щодо дотримання прав та законних інтересів осіб з інвалідністю.

Враховуючи вищевикладене, з метою реалізації норм, визначених Конвенцією про права інвалідів та іншими законопроектами і нормативно-правовими актами з прав осіб з інвалідністю протягом 2016 року Укрцентром «Інваспорт» спільно з Національним комітетом спортом інвалідів України і

Міністерством молоді та спорту було розроблено, та затверджено в установленому порядку низку нормативно-правових актів:

Указ Президента України від 13 грудня 2016 року № 553 «Про заходи, спрямовані на забезпечення додержання прав осіб з інвалідністю», яким передбачено вжити в установленому порядку заходів щодо будівництва об'єктів Всеукраїнського реабілітаційно-відновлювального спортивного центру Національного комітету спорту інвалідів України;

постанова Кабінету Міністрів України від 08 червня 2016 р. № 367 «Деякі питання заохочення спортсменів-інвалідів України - чемпіонів, призерів Паралімпійських і Дефлімпійських ігор та їх тренерів і внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 6 серпня 2008 р. № 704», якою передбачено поетапне збільшення розмірів винагород спортсменам з інвалідністю та їх тренерам до розмірів винагород спортсменам України - чемпіонам і призерам Олімпійських ігор, інших міжнародних спортивних змагань;

постанова Кабінету Міністрів України від 16 листопада 2016 р. № 820 «Деякі питання оплати праці працівників сфери фізичної культури і спорту інвалідів», якою встановлено надбавки за вислугу років працівникам закладів (організацій) фізичної культури і спорту інвалідів (центрів з фізичної культури і спорту інвалідів «Інваспорт», Національного комітету спорту інвалідів України, Західного реабілітаційно-спортивного центру);

постанова Кабінету Міністрів України від 30 листопада 2016 р. № 943 «Деякі питання забезпечення подальшого розвитку спорту осіб з інвалідністю в Україні та їх фізкультурно-спортивної реабілітації», якою передбачено збільшення чисельності штатної команди національних збірних команд України з видів спорту інвалідів, Українського центру з фізичної культури і спорту інвалідів «Інваспорт», Західного реабілітаційно-спортивного центру;

розпорядження Кабінету Міністрів України від 06 липня 2016 року № 471-2 «Питання соціального захисту осіб з інвалідністю», відповідно до якого за рахунок спеціального фонду Державного бюджету України на 2016 рік було придбано спеціально оснащений мікроавтобус для перевезення учасників антитерористичної операції з пораненнями та інвалідністю, спортсменів-паралімпійців та інших категорій людей з інвалідністю, які потребують участі у програмах реабілітації та фізкультурно-спортивній підготовці.

У 2016 році здійснювалась виплата державних стипендій для видатних спортсменів із паралімпійських і дефлімпійських видів спорту та їх тренерів, а саме:

- державна стипендія чемпіонам і призерам Олімпійських, Паралімпійських та Дефлімпійських ігор у розмірі від трьох до чотирьох прожиткових мінімумів для працездатних осіб щомісяця;

- стипендія Президента України для видатних спортсменів із паралімпійських та дефлімпійських видів спорту та їх тренерів у розмірі від 7 до 15 тис. грн. Щомісяця;

- стипендія Кабінету Міністрів України для видатних спортсменів, тренерів та діячів фізичної культури і спорту у розмірі 800 грн. Щомісяця;

- стипендія Президента України для талановитих перспективних спортсменів-інвалідів України у розмірі 1 тис. грн. Щомісяця;

- стипендія Кабінету Міністрів України для видатних тренерів, які забезпечують підготовку спортсменів до участі в Олімпійських та Паралімпійських іграх у розмірі восьми прожиткових мінімумів щомісяця.

На регіональному рівні протягом 2016 року за видатні спортивні досягнення 269 провідних спортсменів і тренерів з інвалідністю отримували обласні, міські, районні стипендії та 481 спортсмен з інвалідністю та їх тренери отримали одноразові грошові винагороди або матеріальну допомогу.

З метою покращення житлово-побутових умов спортсменам-інвалідам – членам збірних команд, чемпіонам та призерам Паралімпійських ігор у 2016 році органами місцевої влади було здійснено заходи щодо отримання квартир провідними спортсменами, а саме: Полянський Роман (Одеська обл., веслування академічне, УОРА); Назаренко Олександр, Галінська Юлія, Хорава Давид (Рівненська обл., дзюдо, зір); Мерешко Єлизавета (Херсонська обл., плавання ОРА); Лень Олег (Чернігівська обл., футбол ДЦП); Гонгальський Олександр (Житомирська обл., шашки УОРА).

Також протягом 2016 року відповідно до рішень органів місцевого самоврядування в містах України було виділено 7 земельних ділянок під індивідуальне будівництво для провідних спортсменів і їх тренерів, а саме Тернопільська обл. - 2 особи; Рівненська обл. - 3 особи; Миколаївська та Київська області по 1 особі.

На даний час існують також деякі проблемні питання сфери фізичної культури і спорту інвалідів, а саме:

- недостатній рівень організаційної роботи органів місцевої влади щодо збільшення кількості осіб з інвалідністю, залучених до активних занять фізичною культурою і спортом;
- недостатній рівень координації діяльності між регіональними центрами «Інваспорт» та ДЮСШ інвалідів;
- не вирішені деякі питання соціального захисту осіб, які постраждали внаслідок воєнного протистояння на Сході України.

Враховуючи вищенаведене, пропонуємо наступні шляхи щодо їх вирішення:

- залучення до заходів фізкультурно-спортивної реабілітації українських воїнів, які отримали поранення під час виконання бойових завдань у зоні АТО, яке започатковано Міністерство молоді та спорту України спільно з Національним комітетом спорту інвалідів України та Українським центром з фізичної культури і спорту інвалідів «Інваспорт»;
- збільшення фінансування, необхідного для забезпечення діяльності регіональних центрів з фізичної культури і спорту інвалідів «Інваспорт» та інших закладів системи «Інваспорт», у тому числі фінансування, передбаченого на навчально-тренувальну роботу, створення необхідної матеріально-технічної бази цих закладів;
- сприяння функціонуванню діючих та утворенню нових районних та міських центрів з фізичної культури і спорту інвалідів, фізкультурно-спортивних та фізкультурно-реабілітаційних клубів для осіб з інвалідністю;
- здійснення організаційно-практичних заходів щодо залучення дітей з інвалідністю до занять фізичною культурою, спортом та фізкультурно-спортивною реабілітацією;
- здійснення заходів щодо забезпечення збереження мережі дитячо-юнацьких спортивних шкіл для інвалідів та сприяння відкриттю відділень для дітей-інвалідів при дитячо-юнацьких спортивних школах;

- сприяння створенню безперешкодного доступу для інвалідів до об'єктів фізкультурно-спортивного та реабілітаційного призначення.
Також нагальним питанням є забезпечення належних умов підготовки спортсменів-інвалідів, збереження лідерських позицій України у світовому паралімпійському і дефлімпійському русі.

З метою реалізації цього завдання необхідно вжити відповідних заходів, а саме:

- забезпечити достатній рівень фінансування діяльності національних збірних команд України з видів спорту інвалідів;
- забезпечити формування складу штатних збірних команд України серед спортсменів-інвалідів спортсменами вищої категорії і тренерами, які мають спеціальну вищу освіту з фізичної культури і спорту та вищу кваліфікаційну категорію;
- забезпечити організацію та проведення на високому організаційному рівні всеукраїнських та міжнародних спортивних змагань серед осіб з інвалідністю;
- сприяти розвитку та функціонуванню основної бази паралімпійської та дефлімпійської підготовки – Західного реабілітаційно-спортивного центру у Львівській області;
- сприяти утворенню підприємства об'єднання громадян «Всеукраїнський реабілітаційно-відновлювальний спортивний центр Національного комітету спорту інвалідів України» та опрацювати із залученням органів місцевого самоврядування питання щодо виділення центру земельної ділянки;
- здійснити заходи щодо покращення житлово-побутових умов спортсменам-інвалідам – членам збірних команд та кандидатам на участь у Паралімпійських та Дефлімпійських іграх та їх тренерам.